

**MAMLAKATIMIZ XAVFSIZLIGI VA MUDOFAA SALOHIYATINI
KUCHAYTIRISH: OCHIQ, PRAGMATIK VA FAOL TASHQI SIYOSAT
TAMOYILLARI**

Yusupova Maftuna Ilxomiddin qizi

Termiz davlat pedagogika instituti Pedagogika nazariyasi va tarixi faoliyati

1- kurs magistiranti

Annotatsiya: *Ushbu mavzuda mamlakatimiz xavfsizligi va mudofaa salohiyatini mustahkamlashda ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosatning o‘rni va ahamiyati yoritiladi. Annotatsiyada tashqi siyosat orqali milliy manfaatlarni himoya qilish, mintaqaviy va xalqaro xavfsizlikni ta‘minlash, harbiy-siyosiy hamkorlikni rivojlantirish hamda zamonaviy tahdidlarga qarshi samarali choralar ko‘rish masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, diplomatik aloqalarni kengaytirish, ishonch va hamkorlik muhitini mustahkamlash, mudofaa salohiyatini oshirishda xalqaro tajribadan foydalanishning ahamiyati ochib beriladi. Mazkur mavzu mamlakat barqarorligi, suvereniteti va uzoq muddatli taraqqiyotini ta‘minlashda faol tashqi siyosatning strategik rolini asoslab beradi.*

Kalit so‘zlari: *Milliy xavfsizligi, davlat xavfsizligi, mudofaa salohiyati, harbiy islohatlar, qurolli kuchlar modernizatsiyasi, strategic xavfsizlik, mintaqaviy xavfsizlik, geosiyosiy barqarorlik, xavfsizlik siyosati, xalqaro hamkorlik diplomatic, aloqalar mintaqaviy integratsiyasi, global integratsiya, transchegaraviy xavfsizlik, terrorizmga qarshi kurashish, ekstremizmga qarshi kurash, kiberxavfsizlik strategic, hamkorlik geostrategic manfaatlar, milliy manfaatlar, suverenitetni mustahkamlash chegara, xavf-xatarlarni oldini olish, zamonaviy tahdidlar barqaror rivojlanish.*

Annotation: *This topic examines the role and significance of an open, pragmatic, and proactive foreign policy in strengthening our country’s security and defense capacity. The annotation analyzes how foreign policy contributes to protecting national interests, ensuring regional and international security, developing military and political cooperation, and effectively responding to modern threats. It also highlights the importance of expanding diplomatic relations, fostering an atmosphere of trust and cooperation, and utilizing international experience to enhance defense capabilities. Overall, the topic substantiates the strategic role of an active foreign policy in ensuring national stability, sovereignty, and long-term development.*

Keywords: *national security state security, defense capability, military modernization, defense reforms armed forces development, strategic security regional, security geopolitical, stability security, policy foreign policy, open foreign, policy pragmatic, foreign*

policy, active foreign policy international, cooperation diplomatic, relations regional integration, global integration transboundary security, counterterrorism counter-extremism, cybersecurity strategic partnership, geopolitical interests national, interests sovereignty strengthening, border security defense strategy risk prevention, contemporary threats sustainable, development cooperation, with international organizations peace-oriented, policy diplomatic, engagement security, concept military capacity building, defense industry.

Bugungi globallashuv jarayonlari, mintaqaviy va xalqaro maydondagi murakkab geosiyosiy vaziyatlar har bir davlatdan kuchli mudofaa tizimi, puxta o‘ylangan xavfsizlik siyosati va samarali tashqi diplomatiyani talab etmoqda.

Xalqaro maydondagi raqobatning kuchayishi, yangi tahdid va xatarlarning paydo bo‘lishi, axborot hamda kiberfazodagi bosimlar mustaqil davlatlarning milliy manfaatlarini himoya qilishda yangicha yondashuvlarni zarur qilmoqda. Shunday bir sharoitda mamlakatimizda xavfsizlik va mudofaa salohiyatini mustahkamlash, shu bilan birga ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat yuritish davlat taraqqiyotining asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda.

O‘zbekiston mustaqillik yillarida milliy xavfsizlikni ta’minlash, Qurolli Kuchlarni isloh qilish, mintaqa davlatlari bilan yaxshi qo‘shnichilik siyosatini yo‘lga qo‘yish, xalqaro tashkilotlar doirasida faol ishtirok etish orqali o‘zining tinchliksevar, barqaror va ishonchli hamkor sifatidagi rolini mustahkamlab kelmoqda.

I. Mamlakat xavfsizligini ta’minlashning asosiy tamoyillari

Milliy xavfsizlik har bir davlatning eng muhim manfaatlaridan biri hisoblanadi. Bu faqat harbiy kuch yoki chegara xavfsizligi bilan cheklanib qolmay, balki siyosiy barqarorlik, iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy birdamlik, ma’naviy mustahkamlik va tashqi siyosat faolligi bilan ham bevosita bog‘liqdir.

1. Siyosiy barqarorlik va davlat boshqaruvi islohoti

Barqaror siyosiy tizim — milliy xavfsizlikning asosiy kafolati. Mamlakatimizda davlat boshqaruvi tizimining ochiqligi, xalq bilan muloqotning kuchaytirilishi, qonun ustuvorligining ta’minlanishi ichki xavfsizlikning mustahkamlanishiga zamin yaratdi. Bu esa tashqi bosim va tahdidlarga qarshi turish imkoniyatini ham oshiradi.

2. Iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlash

Iqtisodiy barqarorlik — har qanday davlatning mudofaa salohiyatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. O‘zbekiston energetika, transport-logistika, qishloq xo‘jaligi, raqamli iqtisodiyot kabi sohalarda keng ko‘lamli islohotlar olib bormoqda. Iqtisodiy mustaqillikning

oshishi esa tashqi iqtisodiy bosimlarga berilmaslik va milliy xavfsizlikni kafolatlashga yordam beradi.

3. Ijtimoiy-ma'naviy xavfsizlikning ahamiyati

Bugungi axborot xurujlari, g'oyaviy tahdidlar kuchayib borayotgan bir paytda yoshlar ongida mustahkam ma'naviyat, milliy g'oya va vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirish davlat xavfsizligining muhim tarkibiy qismidir. Jamiyatda totuvlik, diniy bag'rikenglik, millatlararo ahillik esa ichki barqarorlikni saqlashga xizmat qiladi.

II. Mudofaa salohiyatini kuchaytirish yo'nalishlari

Mamlakat mudofaasini mustahkamlash nafaqat Qurolli Kuchlar tizimini takomillashtirish, balki zamonaviy harbiy strategiyalarni joriy etish, harbiy kadrlarni tayyorlash va texnologik yangilanishni amalga oshirishni ham o'z ichiga oladi.

1. Qurolli Kuchlarni isloh qilish va modernizatsiya

Bugungi kunda O'zbekiston Qurolli Kuchlari: professional armiyaga bosqichma-bosqich o'tmoqda; yangi zamonaviy qurol-aslaha va texnikalar bilan ta'minlanmoqda; qo'mondonlik va boshqaruv tizimi takomillashtirilmoqda; harbiy xizmatning nufuzi oshirilmoqda. Harbiylarning ijtimoiy himoyasi mustahkamlanmoqda, ularning yashash sharoitlari, maoshi va xizmat o'tash tizimi yaxshilanyapti.

2. Harbiy ta'lim tizimini rivojlantirish Harbiy akademiyalar, litseylar va oliy o'quv yurtlarida: strategik fikrlash, harbiy menejment, kiberxavfsizlik, harbiy diplomatiya, muhandislik va axborot texnologiyalari yo'nalishlari bo'yicha zamonaviy o'quv dasturlari joriy etilgan. Harbiy kadrlar xalqaro o'quv markazlarida ham malaka oshirmoqda.

3. Kiberxavfsizlikni mustahkamlash Raqamli dunyoda kiber tahdidlar milliy xavfsizlikka real xavf tug'dirmoqda. Shu sabab: davlat axborot tizimlari himoyasi kuchaytirilmoqda; maxsus kiberxavfsizlik markazlari faoliyati yo'lga qo'yilgan; yoshlar o'rtasida IT va kiberxavfsizlik bo'yicha bilimlar kengaytirilmoqda.

III. Ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat — milliy xavfsizlik kafolati

Tashqi siyosat — davlatning xalqaro maydondagi mavqei va xavfsizligiga bevosita ta'sir ko'rsatadigan omil. O'zbekiston mustaqillikdan buyon tamoman yangicha diplomatik yo'nalishlarni shakllantirib, dunyoga ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat yuritib kelmoqda.

1. Ochiq tashqi siyosat — ishonch va hamkorlik garovi

Ochiqlik tamoyili qo'shni davlatlar, strategik hamkorlar va xalqaro tashkilotlar bilan o'zaro hurmat, tenglik va manfaatdorlik asosida munosabatlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Diplomatiyada ochiqlikning kuchayishi: mintaqada ishonchni oshiradi, iqtisodiy loyihalarga keng yo'l ochadi, mintaqaviy xavfsizlikka ijobiy ta'sir qiladi.

2. Pragmatik tashqi siyosat — manfaat ustuvorligi Pragmatizm deganda hissiyotlarga emas, balki davlat manfaatlariga asoslangan amaliy diplomatiya tushuniladi. Bunda: xalqaro vaziyat chuqur tahlil qilinadi, har bir tashabbus iqtisodiy va siyosiy foyda nuqtayi nazaridan baholanadi, mojarolarning oldi olinadi. Pragmatik siyosat O‘zbekistonni xalqaro maydonda ishonchli hamkor sifatida ko‘rsatmoqda.

3. Faol tashqi siyosat — global jarayonlarda munosib ishtirok O‘zbekiston so‘nggi yillarda: Markaziy Osiyo integratsiyasini kuchaytirish, transchegaraviy muammolarni birgalikda hal etish, Afg‘onistonga gumanitar yordam ko‘rsatish, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni kengaytirish borasida ilg‘or tashabbuslari bilan ajralib turibdi. BMT, ShHT, MDH, IHT kabi tuzilmalar doirasida O‘zbekiston xavfsizlik, ekologiya, transport, suv ta‘minoti, xalqaro savdo bo‘yicha muhim loyihalarni ilgari surmoqda.

IV. Mudofaa siyosati va tashqi siyosatning o‘zaro uyg‘unligi

Kuchli mudofaa va samarali diplomatiya — bir-birini to‘ldiruvchi strategik yo‘nalishlardir. Ular quyidagi vazifalarni bajaradi: diplomatiya orqali mintaqadagi mojarolar oldini oladi; harbiy to‘qnashuvlar xavfini kamaytiradi; iqtisodiy va siyosiy barqarorlikni mustahkamlaydi; xalqaro hamkorlik orqali xavfsizlikni kengaytiradi; qo‘shnilar bilan totuvlikni saqlash orqali ichki rivojlanishga sharoit yaratadi. Shu bois O‘zbekiston tashqi siyosatini harbiy-siyosiy xavfsizlik bilan uyg‘un holda yuritmoqda.

Xulosa

Mamlakatimiz xavfsizligi va mudofaa salohiyatini kuchaytirish bugungi global tahdidlar sharoitida davlatning asosiy ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. Qurolli Kuchlar modernizatsiyasi, kiberxavfsizlikni mustahkamlash, ichki siyosi va iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash — bularning barchasi mustahkam milliy xavfsizlik tizimini shakllantiradi. Shu bilan birga, ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat yuritish orqali O‘zbekiston xalqaro maydonda o‘zining tinchliksevar, barqaror va ishonchli davlat sifatidagi imijini mustahkamlab, mintaqaviy xavfsizlik va hamkorlikning muhim ishtirokchisiga aylangan. Kuchli mudofaa, samarali diplomatiya va ijtimoiy-siyosiy barqarorlik uyg‘unligi O‘zbekistonning kelajakda ham tinch, barqaror va taraqqiy etgan davlat sifatida rivojlanishga mustahkam asos bo‘lib qolaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: Adolat, oxirgi tahriri.
- 2.O‘zbekiston Respublikasining “Mudofaa to‘g‘risida”gi Qonuni. – O‘RQ-568.
- 3.O‘zbekiston Respublikasi “Milliy xavfsizlik konsepsiyasi”. – Rasmiy nashr.

4.Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi”. – Toshkent: O‘zbekiston, 2022.

5.O‘zbekiston Respublikasi Tashqi siyosatining asosiy yo‘nalishlari // O‘zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi rasmiy ma’lumotlari.

6.“O‘zbekistonning mudofaa strategiyasi va harbiy islohotlar” // O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi materiallari, 2023.

7.Rashidov R. Milliy xavfsizlik va mudofaa salohiyati rivoji: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.

8.Karimov I.A. “O‘zbekiston XXI asr bo‘sag‘asida: xavfsizlikka tahdidlar, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari”. – Toshkent: O‘zbekiston, 1997.

9.Nye, Joseph S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. – New York: PublicAffairs, 2004.

10.Walt, Stephen M. The Origins of Alliances. – Cornell University Press, 1987.